

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Quid de viribus liberi arbitrii, initio fidei, & postrema in fide &
sanctitate perseverantia, Semipelagiani senserint?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

credulitatem voluntatum. Et hoc modo Prædeterminationem hæresim putabant excludere, solvendo scilicet antecedentiam & efficiaciam divinam voluntatis, & recurrendam ad præscientiam absolutam vel conditionatam futuri consensum voluntatis humanæ.

9 Aliud doctrinæ Massiliensis dogma erat, prædeterminationem non esse ita infallibilem, quod non posset numerus prædestinatorum minui, vel augeri, & perseverantia semel donata, de facto amitti: Nec acquiescunt (inquit Prosper citatâ Epistolâ) prædestinatum electorum numerum nec augeri possent minui, ne locum apud infideles, & negligentes cohortationem incitamenta non habeant Et Hilarius in Epistola eam ad Augustinum: Iude est quod & illud pariter non accipiunt, ut eligendorum reprobatorumque esse definitum numerum velint.

10 Item asseriebant (ut Prosper & Hilarius in iisdem Epistolis referunt) quantum ad Deum pertinet, paratam esse æqualiter omnibus vitam æternam; quantum autem ad arbitrium libertatem, ab eis eam apprehendi, qui Deo sponte credunt, & auxilium gratiæ merito credulitatis accipiunt.

11 Denique in Augustini de prædeterminatione & reprobatione doctrinam acriter invehebantur, & dicebant eam istum inducere arbitrii libertatem auferre, gignere desperationem in peccatoribus, otium & ignaviam in Sanctis, orationis studium extinguere, laudem bonis operibus detrachere, & homines ad licentiam & dissolutionem vitæ incitare; addebantque, ea quæ de vocatione electorum secundum populum, & gratia prædeterminatione, idem S. Doctor contra Pelagianos disputans scripserat, Ecclesiastico sensui, & Patrum qui eum præcæderant opinioni esse contraria; ut patet ex Epistolis Prosperi & Hilarii sæpe citatis, & ex libris Fausti Regienfis de libero arbitrio: Multum (inquit Prosper) qui in Massiliensi urbe constitunt, Sanctitatis tuæ scriptis, quæ adversus Pelagianos hæreticos condidisti, contrarium putant Patrum opinionem & Ecclesiastico sensui, quidquid in eis de vocatione electorum secundum Dei propitium disputasti &c.

Ex his Semipelagianorum dogmatibus, quædam sunt hæretica, & ab Ecclesia damnata; alia non sunt erronea, sed ab Ecclesia tolerata.

§. II.

Quid de viribus liberi arbitrii, in iussu fidei, & postrema in fide & sanctitate perseverantia, Semipelagiani senserint?

12 Totius controversiæ inter Augustinum & Massilienses fundamentum & cardo erat, utrum à Deo vel ab homine capienda sint bene beatæque vivendi primordia; uter felicitatis author & architectus sit homo, an Deus? Ille Dei causam & gratiæ agebat; hî partem hominis & liberi arbitrii sustinebant; ille Deo sortem hominis committebat; hî ex infirma libertate pendere volebant; fortis ille & invictus gratiæ defensor, voluntatem humanam divinæ humiliter subiciebat; libertatem isti superba impietate præferebant; ac de liberi arbitrii viribus nimis altè sentiebant. Etenim ut refert Hilarius in Epistola ad Augustinum, in voluntate nostra vires ad bene operandum distinguuntur à viribus ad bene desiderandum, petendum, credendum &c. quæ pertinent ad initium bonæ operationis; ad-

A debantque; quod voluntas nostra, dū esset integra ante lapsum, poterat non solum petere & desiderare, sed etiam bene velle & operari, ad eoque quod tunc gratia adjuvabat hominem bene volentem & operantem, seu bonam eius voluntatem: corrupta tamen per peccatum originale natura, non remanere volebant in nobis vires ad bene operandum, & rectè volendum (quæ sunt operationes hominis sani) sed tantum ad desiderandum salutem, & petendum remedium; & has vires dicebant esse semina quædam virtutū naturaliter insita animæ nostræ. Et quia nemo potest desiderare salutem, & eam petere, nisi prius credat Salvatorem, ideo etiam credulitatis affectum ex nostra voluntate esse, gratiamque Christi antecedere affirmabant: sicut æger licet non habeat vires ad ambulandum, & faciendum alia operâ hominis sani; potest tamen desiderare salutem, & querere medicum, ac petere medicinam. Unde ita in iussu bonæ voluntatis, non in solo credulitatis affectu, sed etiam in petitione, pulsatione, desiderio sanitatis, & similibus actibus imperfectis constituebant; dicebantque illa in hominibus prærequiri, ut Deus gratiam ad credendum, sperandum, diligendum, alios ad us perfectos eliciendos, tribuat; ad eoque gratiam Dei non fovere nisi hominem iam apperentem Dei gratiâ, nostralque Deus expectet voluntates, ut purgari & sanari velimus, non autem per suam gratiam efficiat ut sanitatem animæ queramus ac desideremus. Idque asseriebant, tum ne Deus videatur iniustus, & personarum acceptor, quosdam suâ gratiâ præveniendo, alios verò relinquendo ac spernendo: tum etiam ne naturalis arbitrii nostri libertas, & inclinatio ad bonum & per originale peccatum omnino extincta videatur, si nequidem sanitatem suam homo ex se possit desiderare, ac petere, opemque medici implorare. Unde Hilarius in Epistola ad Augustinum de Massiliensibus ait: Conveniens asserunt veritati, vel congruum prædicationi, ut cum prostratus, & nunquam suis viribus surrecturus, annuntietur salutis obvianda occasio, eo merito quo voluerint & crediderint à suo morbo se posse sanari, & ipsius fidei augmentum, & totius sanctitatis suæ consequantur affectum.

13 Quod autem de inchoatione fidei, hoc etiam de in ea usque ad finem perseverantia dicendum esse putabant, nimirum utramque humanæ voluntati pariter adscribendam, ut asserit D. August. lib. de dono persever. cap. 17. ubi ait: Initium fidei, & usque in finem perseverantiam, sic in nostra constituunt potestate, ut Dei dona esse non putent, neque ad hæc habenda atque retinenda Deum operari nostras cogitationes & voluntates: cetera verò ipsi dare concedunt, cum ab illo impetrantur credentis fide. Et inferius: Sed hæc, inquit, ut à Deo dentur nobis, fides impetrat, quæ incipit à nobis: quam fidem & incipere habere, & in ea usque in finem permanere, tanquam id non à Domino accipiamus, nostrum esse contendunt. Et iterum nonnullis injectis: Ad sola illa exhortantur dona, quæ non à Deo dari, sed à nobis esse contendunt, sicut sunt initium fidei, & in ea usque ad finem perseverantia. Hinc apud S. Prosperum, fidem & per mansionem in fide, ad præscientiam, non ad prædeterminationem revocabant, dicentes: Qui autem credituri sunt, quive in ea fide, quæ deinceps per Dei gratiam sit juvanda, mansuri sunt, Deum præfuisse ante mundi constitutionem, & eos prædestinasse. Errabant

Errabant etiam circa perseverantiam in virtutibus, & earum operibus, quam licet faceretur inter Dei dona connumerari, nullum tamen volebant dari perseverantiae donum, quo fieret ut sancti & predestinati certo & infallibiliter perseverarent, seu quo non nisi bene operantes, ac in bonis operibus perseverantes essent; quale docet Augustinus cap. 11. & 12. libri de correptione & gratia. Itarefert Hilarius in Epistola ad Augustinum, ubi de Massiliensibus scribit: Deinde molestè ferunt ita dividi gratiam, quæ vel tunc primo homini data est, vel nunc omnibus datur, ut ille acciperet perseverantiam, non quæ fieret ut perseveraret, sed sine qua per liberum arbitrium perseverare non posset, nam verò sanctum in regnum per gratiam predestinatus, non tale adiutorium perseverantiae datur, sed tale, ut eum perseverantia ipsa donetur; non solum ut sine isto dono perseverantes esse non possint, verum etiam ut per hoc donum non nisi perseverantes sint. Hæc verba Sanctitatis tuæ (lib. de corrept. & gratia cap. 11. & 12.) ita moventur, ut dicant quendam desperationem hominibus exhiberi. Ex quo patet quod licet illi hæretici auxilium sufficiens & voluntati subditum, quo voluntas potest operari si velit, libenter admitterent, auxilium tamen de se & ex natura sua efficax, quod subijcit sibi voluntatem, & eam ad agendum applicat, ac infallibiliter cum actu coniungit, omnino repudiabant: quia falsò existimabant cum tali auxilio libertatem & indifferentiam voluntatis nostræ non posse componi. Unde dicebat Vitalis Semipelagianorum præcursor, ut refert Augustinus Epistola 107. Operari diu, quantum in ipso est, ut velimus, cum nobis nota sunt ejus eloquia; sed & eis acquiescere volumus, nos ut operatio ejus nihil nobis proficiat efficiamus: quod est ponere gratiam Dei, ut effectum habeat, seu ut efficax sit, dependere à nostra voluntate. Quod idem impugnat Augustinus, subdens de ipso Vitali: Quæ si ducit profectio nostræ orationibus contradicis: & falsus libro de correptione & gratia cap. 14. ubi sic ait: Deo volenti saluum facere nullum humanum resistit arbitrium: sic enim velle & nolle in voluntate aut nolentia est potestas, ut divinam voluntatem non impediat, nec superet potestatem. Extrat etiam in eodem libro, cap. 12. verbi sub finem, præclarissimum ejusdem S. Doctoris testimonium, quo, etiam supposito auxilio sufficienti, sine quo non potest aliquis perseverare, adhuc tamen requirit operationem Dei, quæ infallibiliter & datur voluntas, asseritque non relinqui in ejus arbitrio, ut si velit, maneat, si vero nolit, non maneat. Do aurea ejus verba: Tantum quippe Spiritu sancto accenditur voluntas eorum (scilicet Sanctorum) ut ideo possint, quia sic volunt, ideo sic volunt, quia Deus operatur ut velint: nam si in tanta infirmitate vita hujus ipsis relinqueretur voluntas sua, in adiutorio Dei sine quo perseverare non possent, manerent si vellet; nec Deus in eis operaretur ut vellet, inter tot & tantas tentationes infirmitate suâ voluntas ipsa succumberet: & ideo perseverare non possent, quia deficientes infirmis: nec vellet; aut non ita vellet infirmitate voluntatis, ut possent. Subventum est igitur infirmitati voluntatis humanæ, ut divina gratia indeclinabiliter & insuperabiliter ageretur: & ideo quamvis infirma, non tamen desiceret, neque adversitate aliqua vinceretur. Quo nihil clarius & expressius dici potest, ad docendum dari auxilium efficax, à sufficienti distinctum, quo aliquis non nisi operans aut perseverans fit; quamvis sub ejus efficacia & infallibilitate voluntas retineat potentiam ad non agendum, vel ad non perseverandum; subindeque cum ejus libertate & in-

Tom. IV.

A differentia actuali tale auxilium compossibile sit.

ARTICULUS III.

An Semipelagianum initium fidei & bonæ voluntatis in nuda natura posset, vel gratiam aliquam internam, sed non idoneam, ei adjuvaret?

Certum est, omnes Semipelagianos in eo convenisse, ut initium fidei & bonæ voluntatis à nobis in nobis esse dicerent: ut patet tum ex Epistolis Prosperi & Hilarii ad Augustinum, tum ex ipso Augustino in libris de predestinatione Sanctorum, & de dono perseverantiae quibus ad Epistolam Prosperi & Hilarii responderet. Sed difficultas est, & controversia inter Theologos, quæ ratione illi hæretici initium fidei & salutis ex nobis esse existimarent: Quibus enim modis id esse potuit; primò ut illud initium fieret à sola natura, sine ullo adiutorio gratiæ interioris: secundo ut initiales illi actus cum aliqua gratia fierent, quæ tamen talis esset, ut indifferenter se haberet, & moraliter tantum excitans, maneret in potestate voluntatis, quæ ea uteretur vel non uteretur pro arbitrio suo. Hic est controversiæ cardo: in qua Janſenius lib. 8. de hæresi Pelagiana sentit, Semipelagianos non in ipsa natura, omni destituta gratiâ, sed adjuvata eâ tantum quæ dare posset, non verò operari, initium fidei & bonæ voluntatis posuisse, atque adeo eos gratiæ adiutorium non negasse, sed quod non satis esset induxisse. E contra Patres Societatis censent, eos in nuda natura, omni gratiæ auxilio carente, initium fidei & meriti collocasse, nequæ ad id ullum, qualecunque id foret, gratiæ adiutorium invenisse. Alii verò docent, inter Semipelagianos, aliquos omnem prædictam gratiam ab initio fidei & meriti renovasse; alios talem admisisse, quæ cum esset purè indifferentis, & liberi arbitrii determinationem non cavaret, sed expectaret, locum adhuc naturali merito relinquere. Ita Franciscus à sancto Augustino Macedo, Franciscanus, in opusculo cui titulus est: Mens divinitus inspirata Sanctissimo Patri Domino nostro Innocentio Papa X. super quinque propositiones Cornelij Lanſenij, art. 5. ubi censuram quartæ propositionis exponit.

Hæc sententia videtur verior & probabilior: In primis enim quod esse debet aliqui Semipelagianis, qui Pelagianis similes, fidei & bonæ voluntatis initium in nuda natura ex integro ponerent, aperte colligitur ex Epistola Prosperi ad Augustinum, ubi sic ait: Quidam verò harum in tantum à Pelagianis semitis non declinant, ut cum ad constituendam eam Christi gratiam, quæ omnia præveniat merita humana, cogantur, ne si meritis reddatur, frustra gratia nominetur, ad conditionem hanc veluti unicumque hominis pertinere, in qua cum nihil prius merentem, quod nec existentem, liberi arbitrii, & rationalis gratia instituatur, ut per discretionem boni & mali; & ad cognitionem Dei; & ad obedientiam mandatorum ejus possit suam dirigere voluntatem, atque ad hanc gratiam quæ in Christo reuascimur pervenire: per naturalem scilicet facultatem petendo, querendo, pulsando; ut ideo accipiat, ideo inveniat, ideo introeat, quia bono natura bene usus; ut ad ipsam salvantem gratiam, initiali gratia operante pervenire. Quibus verbis significat aliquos

Semip.